

ленъ, революционенъ, сж съставляли една единна школа съ два разни метода, съ двѣ разни тактики.

И, преди всичко, да погледнемъ съ външна страна на въпроса. Кои бѣха дейцитѣ, труженицитѣ въ нашата публицистика въ Цариградъ и задъ границата? Тѣ бѣха сжщитѣ хора, тѣ изхождаха изъ сжщитѣ грѣди и тѣ бѣха трѣгнали наедно по начертания пѣтъ, имаха сжщитѣ блѣнсьве, идеали, гонѣха сжщитѣ дсстижения. Тѣхнитѣ мѣстопребивания не измѣняха, не можеха да измѣнятъ нито тѣхнитѣ чувства, нито тѣхнитѣ ламтежи; особено, което мѣстопребиванията правѣха, бѣше да накаратъ единитѣ да приспособятъ тактика, тонъ, писания, къмъ условията на мѣстото. Инакъ можеше и трѣбваше да пише единъ Петко Рачовъ Славейковъ въ Цариградъ; инакъ можеше да се изказва единъ Раковски въ Нови-Садъ или Любенъ Каравеловъ въ Букурещъ.

Основателътъ на ревлюционната школа и организаторътъ на първитѣ четнически движения по Балкана, Г. С. Раковски, почна своята деятелность въ Цариградъ. Негови близки другари и сътрудници въ столицата на Падншаха бѣха Неофитъ Бсзвелята (архим. Неофитъ Хилендарски) и Иларионъ Макариополски. Наедно и дружно тѣ бѣха се посветили на една и сжща идея, бѣха си начертали една програма: духовната и политическа свобода на България и нейното обособяване като отдѣлна народность, добиване независима самостояла духовна иерархия и издигането на българското племе до степенъ да си извоюва свобода и самоуправление.

Първитѣ постѣпки, които тѣ направиха въ Цариградъ, съ поддрѣжката на мѣстнитѣ български първенци, еснафи, търговци и нѣколко хилядното население (сколо 30-40 х.) въ столицата, бѣше молбата (махзаръ) отъ 24 юний 1845 г., да се отдѣлятъ българитѣ отъ гърцитѣ, като особена народность и да се признае „българска община“, т. е. българскиятъ народъ,—да се запази българскиятъ езикъ, да се издигне българската книга; да се дадатъ за българскитѣ епархии български архиереи, избирани отъ народа; въ Цариградъ при В. Порта, т. е. при Султановото правителство, да имъ български представители, като прѣки посрѣдници между народа и правителството. Таквизъ бѣха първитѣ заявления на казанитѣ дейци Иларионъ Макариополски пише допълнително „махзаръ“ (изложение), врѣчено на Великия везиръ, въ ксето се стареа да докаже умѣтността на чърковно-административното отдѣляне на българската черква и належащата необходимость за това. А въ дълбочината на своята душа—въ програмата, която тѣ не можеха да „обнародватъ“ въ Цариградъ—тѣзи двама апостоли чертаяха въ широкъ размахъ—политическото съзнание и